

«فرهیختگان» گزارش می دهد

کره جنوبی بهشت بنگاه‌های کوچک و متوسط

تنظیم چهارچوب قانونی برای فعالیت SMEها و حمایت‌های مالی دولت در کره جنوبی

بازه زمانی	اقدامات
دهه ۱۹۶۰	تنظیم سیاست‌های حمایتی و طراحی چهارچوب قانونی برای حمایت از SMEها
دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰	محافظةت از SMEها و تاسیس صندوق ضمانت اعتبار
دهه ۱۹۹۰	تمرکز بر بهبود ساختاری SMEها
از بحران مالی تا ۲۰۰۲	ترویج استارت‌آپ‌ها و سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر
۲۰۰۳	تقویت ظرفیت‌های خودیابدار و تشویق نوآوری در SMEها

سیدمقداد شریات‌گزار پژوهشگر پژوهشکده سیاست‌های نوین و مطالعات راهبردی حکمت

بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs) از پیشران‌های مهم پیشرفت اقتصادی هر کشوری محسوب می‌شوند. مرور تجربه کشورهای پیشرفته نیز نشان می‌دهد تمرکز و توجه آنها بر این دسته از بنگاه‌ها منجر شده تا منافع اقتصادی ناشی از فعالیت و گسترش آنها در اقتصاد سرریز شود. این بنگاه‌ها به واسطه ویژگی‌هایی نظیر اشتغال آفرینی، نوآوری، انعطاف‌پذیری، زودبازار بودن و... ظرفیت مهمی برای پیشرفت اقتصادی کشورها محسوب می‌شوند و در چند دهه اخیر نیز مورد توجه خاص سیاست‌گذاران کشورهای پیشرفته قرار گرفته‌اند. مرور تجربه کره جنوبی و نحوه حمایت نهاد دولت از SMEها (که موضوع گزارش حاضر است) نکات قابل توجهی را پیش روی ما قرار می‌دهد.

بنگاه‌های کوچک و متوسط در اقتصاد کره

در اقتصاد کره تعریف بنگاه‌های کوچک و متوسط براساس دو معیار حوزه فعالیت و میزان فروش صورت می‌گیرد. به‌عنوان مثال در برخی از حوزه‌های ساخت و تولید نظیر تجهیزات الکترونیک، کیف و کفش و لباس و کاغذ چنانچه میزان فروش در سال برابر یا کمتر از ۱۵۰ میلیون دلار باشد، بنگاه در طبقه‌بندی بنگاه‌های کوچک و متوسط قرار می‌گیرد. در حوزه‌هایی نظیر آموزش، بیمه و خدمات مالی، املاک و مستغلات و رستوران نیز سطح فروش ۴۰ میلیون دلار و کمتر در نظر گرفته شده است. این گزارش بر سیاست‌های حمایتی دولت کره از این دسته از بنگاه‌ها متمرکز است و بنابراین از بیان جزئیات بیشتر درخصوص طبقه‌بندی بنگاه‌ها صرف‌نظر شده است. نکته اینکه معیار تشخیص بنگاه‌های کوچک و متوسط در هر کشوری می‌تواند متفاوت از سایرین باشد و آنچه اهمیت دارد سیاست‌های حمایتی دولت‌ها و توجه به نقش این گونه از بنگاه‌ها در اقتصاد ملی است.

آموزه SMEها بخش مهمی از اقتصاد کره را تشکیل می‌دهند. این بنگاه‌ها به لحاظ تعدادی، حدود ۹۹٫۹ درصد از کل بنگاه‌های موجود در اقتصاد کره را شامل می‌شوند و بیش از ۸۳ درصد از اشتغال نیروی کار را نیز به خود اختصاص داده‌اند. براساس آمارهای موجود، در پایان سال ۲۰۲۰، تعداد SMEها در اقتصاد کره به رقم ۷٫۳ میلیون واحد رسید در حالی که این رقم برای بنگاه‌های بزرگ تنها ۹۳۰۰ عدد است. در حوزه فروش نیز نزدیک به ۵۰ درصد از کل فروش شرکت‌ها در اقتصاد کره متعلق به SMEها است. نکته اخیر بیانگر گستره و میزان اهمیت SMEها در اقتصاد کره است. به نظر می‌رسد SMEها به‌دلایلی نظیر نوبت بودن، مقیاس کوچک و دسترسی ضعیف‌تر به اعتبار به دلیل فقدان پیشینه عملکردی، توان رقابتی کمی در تقابل با بنگاه‌های بزرگ داشته باشند. با این وجود دولت کره با درک این مهم و تصور درست از نقش و اهمیت SMEها در مسیر پیشرفت اقتصادی درصدد برآمد تا با اعمال سیاست‌های حمایتی مختلف در چند دهه اخیر به رشد و بالندگی آنها کمک کند. جدول زیر رؤس اصلی برنامه‌های حمایتی دولت کره را نشان می‌دهد.

براساس جدول گزارش حاضر، تنظیم چهارچوب قانونی برای فعالیت SMEها و حمایت‌های مالی دولت (که به طرق مختلف صورت پذیرفت) دو اقدام ویژه دولت کره برای گسترش فعالیت SMEها بوده است. وجود حمایت‌های مالی و دسترسی آسان

به اعتبار برای این دسته از بنگاه‌ها که نیاز حیاتی به سرمایه در گردش دارند بسیار حائز اهمیت است. بررسی نحوه حمایت دولت کره به‌ویژه در شرایطی که استانداردهای بازل ۱، ۲ و ۳ و اعطای اعتبار به چنین بنگاه‌هایی را دشوار می‌کند (به‌دلیل ریسک بالا) می‌تواند در نوع خود بسیار درس آموز باشد.

نهاد‌های حامی SMEها

SMEها در چند دهه اخیر از حمایت‌های سیاستی مختلفی برخوردار بوده‌اند. «وزارت بنگاه‌های کوچک و متوسط و استارت‌آپ‌ها» یک نمونه بارز در این زمینه است. این وزارتخانه با هدف پیگیری سیاست‌های حمایتی دولت در جهت کمک به رشد و توسعه بنگاه‌های خرد، کوچک، متوسط و استارت‌آپ‌ها ایجاد شد. وزارتخانه مذکور برای ارائه کمک‌های مالی، تکنولوژیک و بازاریابی به SMEها با برخی نهادها همکاری می‌کند. بانک صنعتی کره (IBK) با هدف تأمین مالی SMEها، صندوق تضمین اعتبار کره با هدف تضمین اعطای اعتبار به SMEها، شرکت تأمین مالی تکنولوژی کره با هدف تأمین مالی تکنولوژی، اداره کسب‌وکارهای کوچک و متوسط با هدف تأمین مالی و توسعه کسب‌وکار، مهم‌ترین نهاد‌های مرتبط با وزارت بنگاه‌های کوچک و متوسط و استارت‌آپ‌ها در حوزه حمایت از SMEها هستند. به‌عنوان مثال اداره کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در سال ۱۹۹۶ و با هدف حمایت از فعالیتهای نوآورانه SMEها تاسیس شد. علاوه بر موارد گفته شده، فدراسیون SMEها کره نیز که نهادی خود تنظیم‌گر است پیگیر تأمین منافع و حقوق این دسته از بنگاه‌ها است. شکل ۱ نهاد‌های سیاست‌گذار و نهاد‌های اجرایی مرتبط با اکوسیستم SMEها را نشان می‌دهد.

تسهیلات هدفمند به SMEها

تاسیس بانک صنعتی کره (IBK) شاید نقطه عطفی بود در برنامه‌ریزی دولت در جهت رشد و توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط. IBK به موجب قانون بانک صنعتی کره در سال ۱۹۶۱ و با هدف ارائه خدمات مالی به SMEها تاسیس و ملزم شد حداقل ۷۰ درصد از سپرده‌های پرداختی خود را به SMEها اختصاص دهد. این بانک علی‌رغم اعطای تسهیلات گسترده به SMEها توانست سلامت مالی خود را حفظ کند و در سال ۱۹۹۴ که خصوصی سازی شد دارای توان رقابتی مشابه با سایر بانک‌ها بود. دولت کره در ادامه سیاست‌های حمایتی خود از SMEها اجازه داد تا بانک صنعتی کره با تضمین دولت، اوراق تأمین مالی صنایع کوچک و متوسط را منتشر کند؛ چرا که اعتقاد داشت سپرده‌هایی که بانک در اختیار دارد به تنهایی برای حمایت از SMEها کافی نیست. از سال ۲۰۱۹ در حدود ۵۰ درصد از کل تسهیلات اعطایی بانک با کمک این ابزار صورت گرفت است. از سال ۱۹۸۱ اعطای تسهیلات به بنگاه‌های تولیدکننده کالاهای واسطه‌ای در دستور کار IBK قرار گرفت و از سال ۱۹۸۹ نیز اعطای تسهیلات به بنگاه‌های کوچک با پتانسیل رشد بالا که کمتر از ۵۰ نفر کارکن داشتند مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۹۶۷ نیز IBK با تاسیس صندوق تضمین اعتبار درصدد تضمین اعتبار اعطایی به کسب‌وکارهای کوچک برآمد. البته این اقدام با همراهی دولت کره بود. در سال ۱۹۷۶ دولت کره این صندوق را از IBK منتقل و صندوق تضمین اعتبار کره را تاسیس کرد و تاکنون عملکرد مالی موفق‌تری را به ثبت رسانده است.

با توجه به شکل ۲، گرچه که نسبت وام‌های اعطایی به SMEها در سایر بانک‌ها نیز رقم قابل توجهی را نشان می‌دهد، با این وجود سهم ۷۸٫۹ درصدی SMEها در سبد تسهیلات

اعطایی بانک صنعتی کره نشان از حمایت فعالانه دولت کره از این بنگاه‌ها است. علاوه بر این، حدود ۹۰ درصد از وام‌های اعطایی صرف پرداخت به بنگاه‌هایی با ۱۰ نفر کارکن و یا کمتر شده است. اختصاص ۶۰ درصد از تسهیلات اعطایی به حوزه ساخت و تولید نیز نکته حائز اهمیت دیگری است که نشان از اهتمام ویژه دولت کره بر توسعه فعالیت بنگاه‌های مولد و تولیدی دارد.

دولت کره توانست با به کارگیری بانک صنعتی کره حتی در زمان وقوع بحران‌های مالی نیز حمایت‌های مالی خود از SMEها را تداوم بخشد. به‌عنوان مثال در جریان بحران مالی سال ۲۰۰۸ نگرانی‌هایی درخصوص کاهش تأمین مالی SMEها وجود داشت. با این وجود در جریان بحران و بعد از آن میزان ۱۹٫۳ میلیارد دلار تأمین مالی از SMEها صورت گرفت که رقم ۱۷٫۶ میلیارد از آن صرفاً توسط بانک صنعتی کره انجام شد. نکته اخیر مصداق دیگری از حمایت ویژه بانک صنعتی کره از اکوسیستم SMEها است.

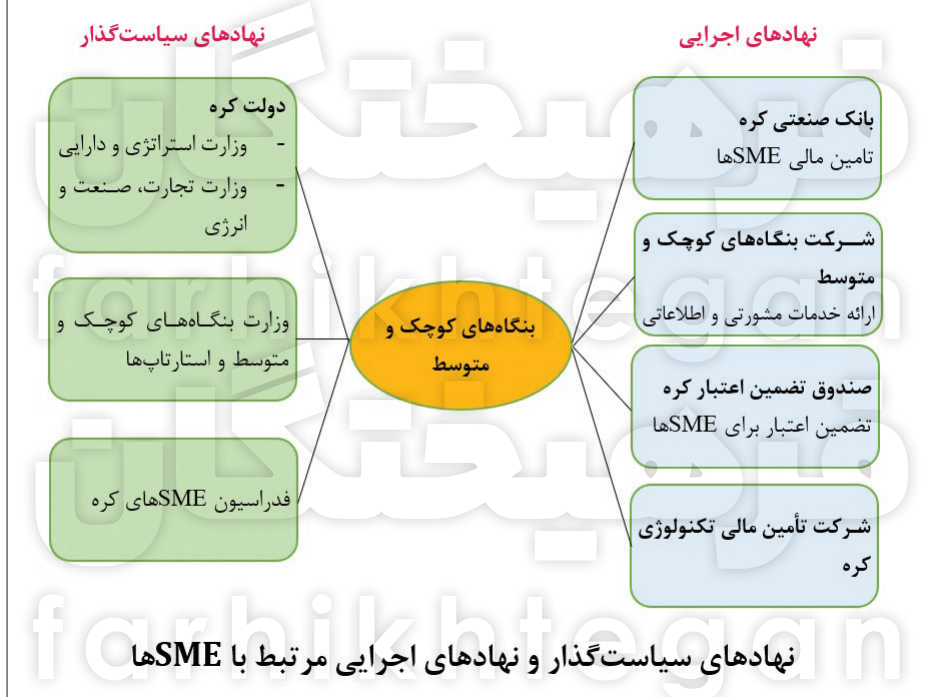
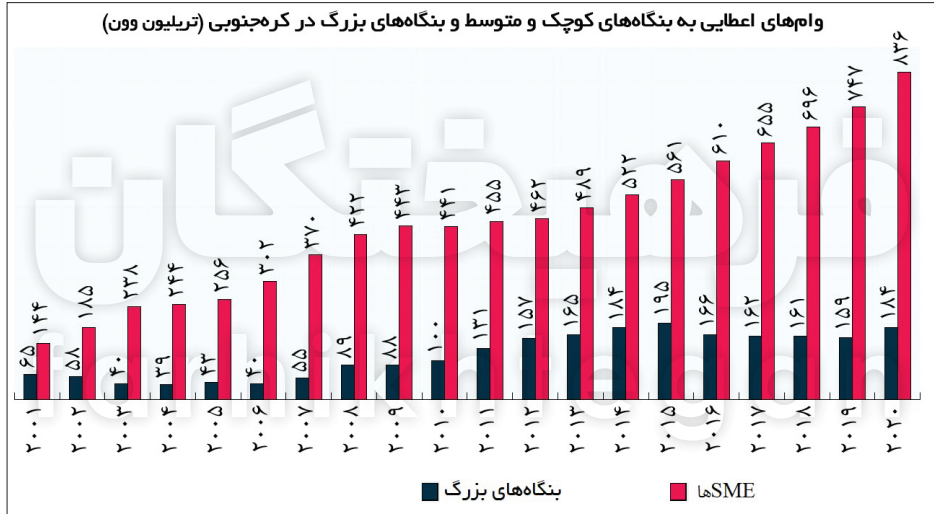
SMEها در دوران همه‌گیری کرونا

با بروز همه‌گیری کرونا در سراسر جهان، به‌منظور ممانعت از تعمیق بحران، وام‌های پرداختی به SMEها افزایش قابل توجهی را تجربه کرد. آمارها نشان می‌دهند در بازه سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ متوسط افزایش وام‌های پرداختی به SMEها رقم ۴۶٫۵ تریلیون وون کره بوده است؛ در حالی که این رقم در سال ۲۰۲۰ به ۸۹٫۶ تریلیون رسید که رشد حدوداً دو برابری را نشان می‌دهد. از سویی دیگر وام‌های تضمین شده توسط دولت کره نیز با رشد قابل توجهی مواجه شد. بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ متوسط افزایش در وام‌های تضمین شده توسط دولت رقم ۲ تریلیون وون کره بوده که در سال ۲۰۲۰ به ۱۱٫۲ تریلیون افزایش یافت و رشد بیش از پنج برابری را به ثبت رساند. داستان حمایت‌های دولت کره از SMEها به همینجا ختم نمی‌شود. وام‌های مستقیم دولت به این بنگاه‌ها نیز که بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ به‌طور متوسط سالانه ۰٫۱ تریلیون بوده است در سال ۲۰۲۰ به رقم ۱٫۹ تریلیون رسید که رشد بیش از ۱۰ برابری را نشان می‌دهد. این حمایت‌ها در نرخ بهره وام‌ها نیز قابل مشاهده است. در پایان سال ۲۰۱۸ نرخ بهره وام‌های پرداختی به SMEها ۱٫۷۵ درصد بوده است. در حالی که در سال ۲۰۲۰ این رقم به ۰٫۵ درصد کاهش یافت. تنها در سال ۲۰۲۰ و به‌منظور مقابله با آثار منفی همه‌گیری کرونا، دولت کره دو برنامه کمک مالی به بنگاه‌های کوچک را به اجرا گذاشت که در جریان آن تعداد ۷۹۰ هزار بنگاه از این حمایت‌های مالی برخوردار شدند.

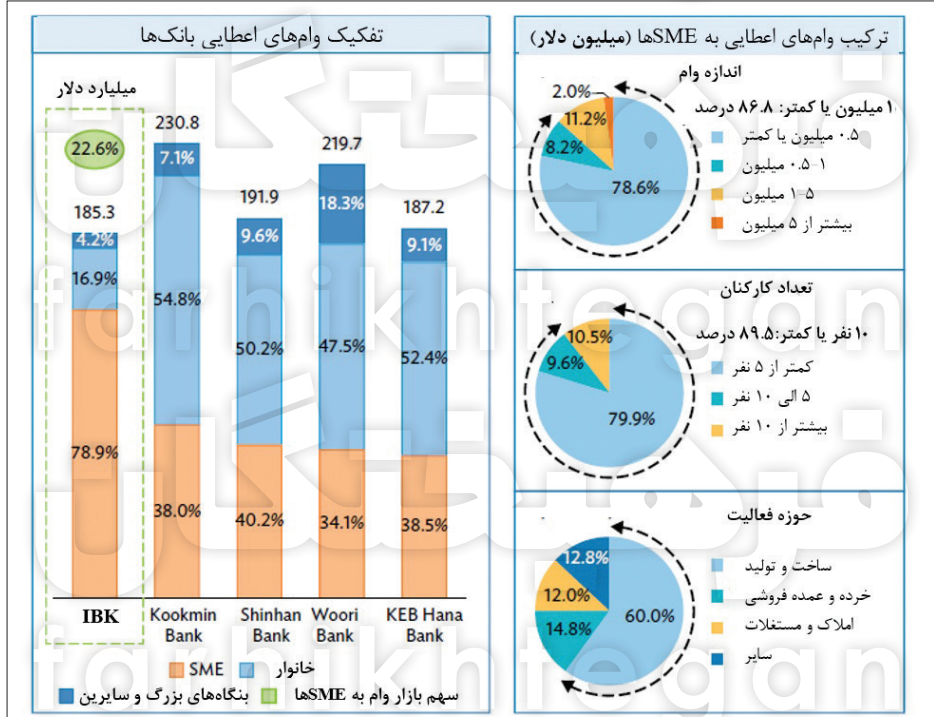
اقدام دیگر دولت کره افزایش دوره بازپرداخت وام‌هایی بود که SMEها دریافت کرده بودند. در این راستا سررسید بازپرداخت وام‌ها ۱۵ ماه افزایش یافت. اقدامی که تعداد ۸۱۹ هزار بنگاه کوچک کره‌ای مشمول آن می‌شدند. موارد فوق حاکی از حمایت‌های فعالانه نظام بانکی کره از بخش مولد اقتصاد است که در راستای سیاست‌های دولت این کشور شکل گرفته‌اند.

جمع‌بندی

مرور تجربه کره جنوبی نشان می‌دهد دولت کره در طول چند دهه اخیر همواره سیاست‌های فعالانه خود در حمایت از SMEها را تداوم بخشیده است و در زمان‌های مختلف به اقتضای وضعیت اقتصاد کلان و روند اقتصاد جهانی سیاست‌های حمایتی متناسبی را برگزیده و به اجرا درآورده است. در اقتصاد ایران نیز حمایت‌هایی از این دست در

نهاد‌های سیاست‌گذار و نهاد‌های اجرایی مرتبط با SMEها

جزئیات وام‌های پرداختی به SMEها

فعالیت‌های تولیدی و مولد نیز باعث شد حتی بنگاه‌های تولیدی که از حمایت برخوردار می‌شدند هم در جهت توسعه کسب‌وکار خود گام بردارند. به‌عنوان توصیه سیاستی، بهتر است نخست دولت بر بهبود فضای کسب‌وکار (کاهش نااطمینانی‌های اقتصاد کلان) متمرکز شود و دوم اینکه در اصابت حمایت‌ها در جای مناسب خود (عمدتاً از طریق نظارت بر سیستم بانکی) حساسیت به خرج دهد.

برخی سال‌ها وجود داشته اما مقایسه عملکرد با اهداف، شکاف قابل توجهی را نشان می‌دهد. این حمایت‌ها (به‌ویژه حمایت‌های مالی در قالب ارائه تسهیلات) عمدتاً در اسناد بودجه منعکس می‌شود، اما در عمل نظارت مناسبی در شیوه اجرا و آسیب‌شناسی عملکرد ضعیف آن صورت نگرفت. در کنار نظارت ضعیف که منجر شد حمایت‌ها در جای مناسب خود اصابت نکنند، فضای نامطمئن اقتصاد کلان و ریسک بالای

آزاد اسلامی واحد ممقان مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد ممقان به نشانی ممقان-دانشگاه آزاد اسلامی واحد ممقان ارسال نماید.

مدرک فارغ التحصیلی اینجانب علیرضا قلی‌بک فرزند هادی به شماره شناسنامه ۱۵۰۳ صادره از مشهد در مقطع فوق دیپلم رشته الکترونیک (برق صنعتی) صادره از واحد دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار با شماره ۸۱۲۳۳۳۵۲۵۲ مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار به نشانی سبزوار- بلوار دکتر سیدتی مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار ارسال نماید.

اصل مدرک فارغ التحصیلی اینجانب محمدرضا فرزند حسن به شماره شناسنامه ۸۹۰۵ و کد ملی ۳۳۹۲۳۳۹۶۵ صادره از بندرعباس به شماره دانشجویی ۱۳۷۱۳۰۱ در مقطع کارشناسی ناپیوسته رشته مهندسی تکنولوژی معماری صادره از دانشگاهی آزاد اسلامی واحد قشم مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد قشم به نشانی قشم دانشگاه

مدرک دانشنامه سینا فریزین فرزند محمدعلی دارای شناسنامه به شماره ۴۱۳۷۷۶-۵۲۰ صادره از راک رشته مهندسی عمران کارشناسی صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه مفقود گردیده و فاقد اعتبار است. از یابنده تقاضا می‌شود گواهینامه مذکور را به آدرس: استان مرکزی-ساوه-۴ کیلومتر ۴ جاده نورعلی‌بیک-شهرک دانشگاهی خاتم‌الانبیاء(ص) دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه به صندوق پستی ۳۶۶۰۹۱۸۷ ارسال نماید.

مدرک فارغ التحصیلی (گواهی موقت) اینجانب جلال امیری فرزند رسول به شماره شناسنامه ۱۱۹۰ در مقطع کارشناسی رشته اقتصاد بازرگانی صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه به نشانی مراغه-اتوبان شهید درخشی-دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه ارسال نماید.

مدرک فارغ التحصیلی (گواهی موقت) اینجانب عادل شهنازی فرزند علی به شماره شناسنامه ۳۸۱ در مقطع کارشناسی رشته مدیریت دولتی صادره از دانشگاه

شماره موتور ۵۲۵-۰۴۰۱۳۹B و به شماره شاسی NAAM۳1FC9DK۹۵۱۱۷۳ و به شماره پلاک ۴۷-۵۶۶-۱۴ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

برگ سبزی و کارت خودرو پیو ۲۰۶ مدل ۸۴ به رنگ نقره‌ای متالیک به شماره موتور ۸۳۴۷-۰۸۳۰۱۳۰۸۴۰۱۰۳ و به شماره شاسی ۱۰۸۰۷۵۴۱۰۱ و به شماره پلاک ۱۴-۶۹۴۴ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

برگ سبز خودرو پراید مدل ۸۱ به رنگ شمشیری متالیک به شماره موتور ۳۳۱۹۸۱ و به شماره شاسی ۱۳۱۷۹۹۱۲۲۸M و به شماره پلاک ۲۴-۵۶۵-۲۹ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

برگ سبز و فاکتور فروش خودرو پراید سواری سایپا مدل ۹۶ به رنگ سفید روغنی به شماره موتور ۰۴۸۷/۱۳۵۸۱۰۳ و به شماره شاسی H۳۵۹۱۶۹۲۰۰۰۳۴۱۱۱۰NAS و به شماره پلاک ۱۴-۱۲۹ ن ۷۲ به نام سید کاظم فواضلی مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.